

Offentlig Upphandling - kort introduktion Se mer på upphandlingsmyndighetens hemsida

Offentlig upphandling är ett förfarande som myndigheter måste följa när de ska inhandla varor och tjänster. Anledningen är att valet av leverantör ska ske objektivt, transparent och på affärsmässiga grunder. Bestämmelserna finns bl.a. i lagen om Offentlig Upphandling, LOU.

När en myndighet upphandlar tjänster kan den ställa krav på att det vinnande företags anställda ska garanteras vissa arbetsrättsliga villkor när de utför den upphandlade tjänsten. För vissa branscher, såsom byggbranschen, måste myndigheten ställa sådana krav. Kraven ska garantera att de anställda i vart fall får lön, semester och arbetstid enligt det gällande kollektivavtalet för branschen.

Krav på arbetsrättsliga villkor i offentlig upphandling är till för att säkerställa att arbetstagare som arbetar i uppdrag som finansieras med offentliga medel har skäliga anställningsvillkor. Krav på arbetsrättsliga villkor ska också skydda seriösa företag från att förlora offentliga kontrakt till företag som konkurrerar med sämre arbetsvillkor (såsom oskäliga löner, ingen tjänstepension eller försäkringar, brott mot semesterlagen och arbetstidslagen).

Vad innebär bestämmelserna om arbetsrättsliga villkor?

Bestämmelserna innebär att upphandlande myndigheter och enheter i vissa fall är skyldiga att ställa arbetsrättsliga villkor. Om arbetet utförs i Sverige, där svensk rätt är tillämplig, ska de arbetsrättsliga villkoren avse lön, semester och arbetstid enligt ett centralt kollektivavtal. Om arbetet utförs i andra länder, där svensk rätt inte är tillämplig, ska de arbetsrättsliga villkoren fastställas i enlighet med ILO:s kärnkonventioner.

När ska arbetsrättsliga villkor ställas?

Arbetsrättsliga villkor ska ställas om en upphandling:

- minst uppgår till aktuellt tröskelvärde enligt LOU, LUF eller LUK
- inte avser upphandling av sociala tjänster och andra särskilda tjänster
- det är behövligt
- det går att fastställa arbetsrättsliga villkor.

Det är möjligt för den upphandlande myndigheten att ställa arbetsrättsliga villkor även i fall då det inte föreligger en sådan skyldighet enligt LOU.

När är det "behövligt" att ställa arbetsrättsliga villkor?

Arbetsrättsliga villkor ska ställas om det är behövligt. Med detta avses att det finns en risk för oskäliga arbetsvillkor vid utförandet av kontraktet. Varje upphandlande myndighet och enhet ska i samband med en upphandling avgöra om det är behövligt att inkludera arbetsrättsliga villkor i den aktuella upphandlingen. Bedömningen bör göras utifrån ett helhetsperspektiv och baseras på välgrundade uppgifter om riskerna för oskäliga arbetsvillkor i den aktuella branschen.

Vilka villkor ska ställas?

Om arbetet utförs i Sverige där svensk rätt är tillämplig ska de arbetsrättsliga villkoren fastställas i enlighet med angivna nivåer om lön, semester och arbetstid som följer av ett centralt kollektivavtal som tillämpas i hela Sverige på motsvarande arbetstagare i den aktuella branschen. Villkoren ska dock alltid minst motsvara de nivåer som följer av lag. När de arbetsrättsliga villkoren ska fastställas ska de centrala arbetstagar- och arbetsgivarorganisationerna som har slutit det aktuella kollektivavtalet ges tillfälle att yttra sig, om det inte är obehövligt.

Om arbetet utförs i andra länder, där svensk rätt inte är tillämplig, ska villkoren fastställas i enlighet med ILO:s kärnkonventioner. Villkoren får även avse bestämmelser som gäller där arbetet utförs.

Vad gäller för underleverantörer?

De arbetsrättsliga villkoren ska även uppfyllas av underleverantörer som direkt medverkar till att fullgöra kontraktet. Det gäller oavsett hur många mellanled som finns mellan leverantören och dess underleverantörer. Med ”direkt medverkar” avses den personal som producerar eller sätter samman en vara, tillhandahåller en tjänst eller utför arbete i en byggentreprenad.

Offentliga upphandlingar:

- **Lagen om offentlig upphandling (LOU)** innehåller bestämmelser om att vissa upphandlingar ska innehålla arbetsrättsliga villkor. Syftet är att säkerställa sunda arbetsvillkor vid utförandet av offentliga kontrakt. [Pdf – Offentlig upphandling, en kort introduktion](#)
- **Upphandlingsmyndigheten** har mycket tips och råd ni kan använda. <https://www.upphandlingsmyndigheten.se/>
- **Facklig handbok för bättre offentlig upphandling** är framtagen av Offentliganställdas förhandlingsråd och vänder sig till lokala fackliga företrädare och ombudsmän som deltar i eller kommer i kontakt med offentliga upphandlingsprocesser. https://www.ofr.se/wp-content/uploads/2019/01/ofr_offentlig-upphandl_final.pdf